

### Les 1 Kooplieden op reis

- Handel werd belangrijker. Er was steeds meer geld om spullen te kopen.
- Kampen was een belangrijke stad voor de handel. Het lag aan de Zuiderzee en aan de IJssel.
- Vanuit Kampen voeren koggeschepen naar Denemarken en Zweden.
- Nederlandse kooplieden reisden ook naar Italië. Daar kochten ze specerijen, koffie en suiker uit Oost-Indië.

### Les 2 Naar Oost-Indië?

- Kooplieden wilden naar Oost-Indië. Daar waren de duurste spullen. Maar de reis was gevaarlijk.
- Door de komst van de boekdrukkunst en het kompas kon je de weg op zee makkelijker vinden.
- Door buskruit en kanonnen konden zeelieden zich op zee beter verdedigen.
- Geleerden ontdekten opnieuw dat de aarde rond was.

### Les 3 Op reis!

- Een zeereis was gevaarlijk. Er waren rovers en je werd snel ziek. Maar mensen gingen toch: om het geld.
- Vasco da Gama voer naar het zuiden. Hij ontdekte een nieuwe route naar Oost-Indië.
- Colombus voer naar het westen. Hij kwam aan in Amerika.
- Willem Barentsz voer naar het noorden. Hij stierf op het ijs.

## STAP 2 Begrippen

### Hanzesteden

Handelssteden die samenwerkten. De kooplieden reisden samen. En ze kochten samen spullen in. Dat was goedkoper.

### koggeschip

Een groot zeilschip om extra veel vracht in mee te nemen. Kooplieden uit Kampen gebruikten koggeschepen voor hun handel.



### specerijen

Kruiden van tropische planten, met een sterke smaak of geur. Zoals peper, kruidnagel of kaneel. Specerijen waren duur.



### Oost-Indië

Deel van de wereld waar de kooplieden hun specerijen vandaan haalden. Nu noemen we dat Azië, met landen als Indonesië, India en Thailand.

### boekdrukkunst

Uitvinding. Hierdoor kon je makkelijk veel boeken tegelijk mee maken.

### kompas

Uitvinding. Instrument met een pijl. De pijl wees altijd naar het noorden. Daardoor kon je altijd de weg vinden.

Ook op zee.



### buskruit

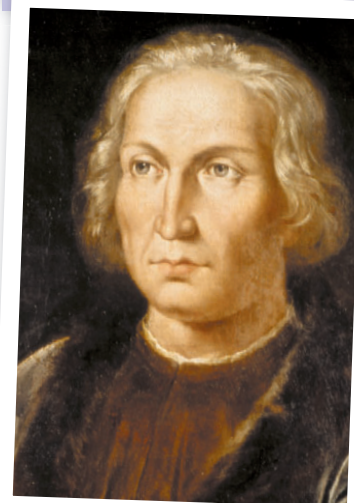
Uitvinding. Een mengsel dat kon ontploffen. Je gebruikte het in kanonnen en geweren.

### Vasco da Gama

Ontdekkingsreiziger. Hij zocht een route naar Oost-Indië via het zuiden. Hij voer om Afrika en kwam aan in Oost-Indië.

### Christofoor Columbus

Ontdekkingsreiziger. Hij zocht een route naar Oost-Indië via het westen. Hij kwam aan in Amerika.

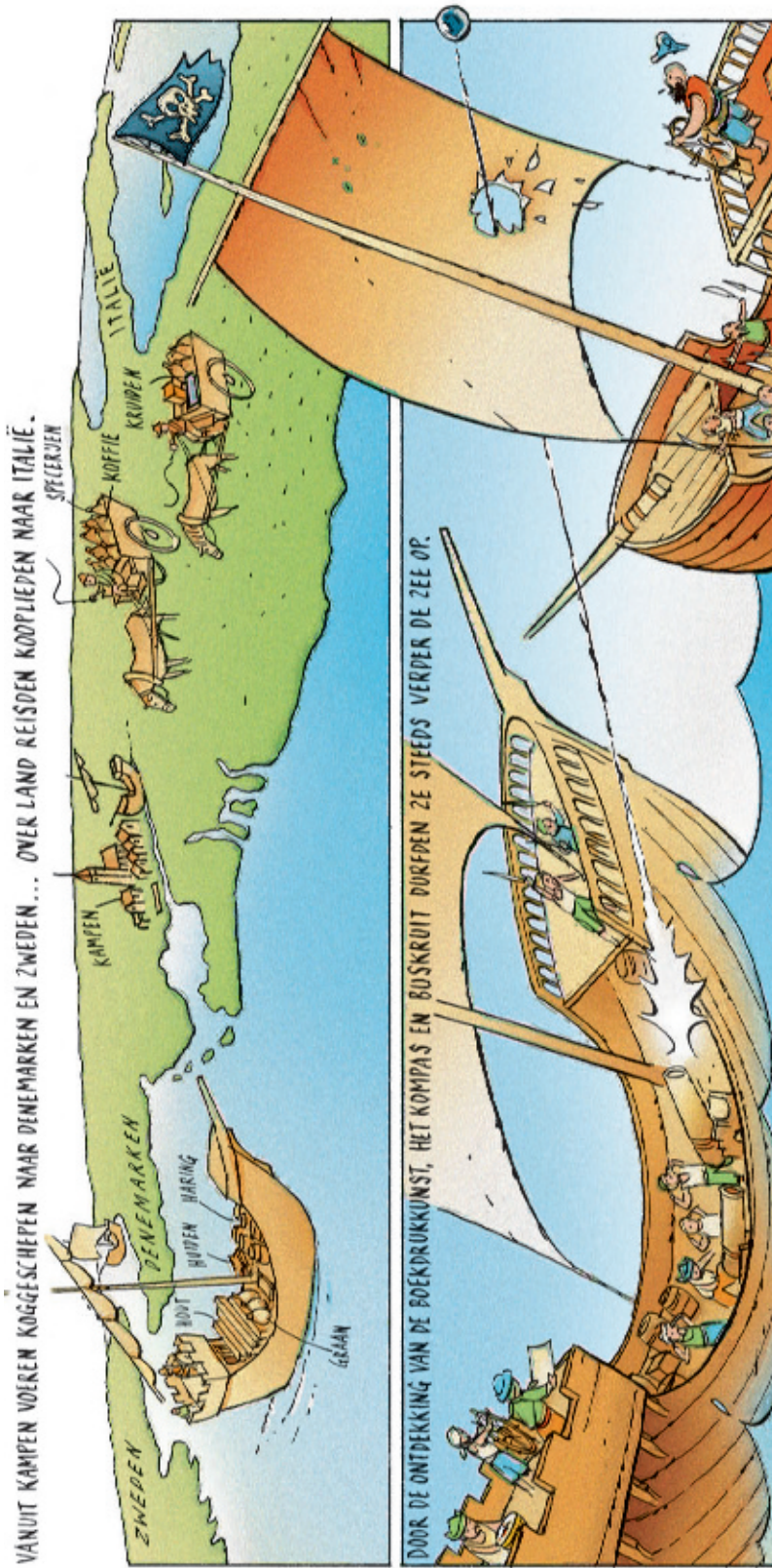


### Willem Barentsz

Ontdekkingsreiziger. Hij zocht een route naar Oost-Indië via het noorden. Hij liep vast in het ijs bij Nova Zembla.

Ga naar **STAP 2** in je werkboek.





VANUIT KAMPEN VOEREN KOGGESCHEPEN NAAR DENEMARKE EN ZWEDEN... OVER LAND REISDEN KOOPLIEDEN NAAR ITALIE..

DOOR DE ONTBEEKING VAN DE BOEKDRUKKUNST, HET KOMPAS EN BUSKRUIT PURFEDEN ZE STEEDS VERDER DE ZEE OP.

ZE ZOCHTEN IN ALLE WINDRICHTINGEN... UITEINDELIJK ONTDEKTEEN ZE OOST-INDIË... EN OOK DAT DE AARDE ROND IS!

